

73

Magyarország Alkotmánybírósága

a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján

1027 Budapest

Csalogány u. 47-49.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselői,

a meghatalmazás 1. számú mellékletként csatolva) útján a 2011. évi CL. törvény („Abt.”) 26. § (1) bekezdése alapján, az Abt. 30. § (1) bekezdésében biztosított törvényes határidőn belül az alábbi

alkotmányjogi panasz indítvány

terjeszti elő:

- (A) Kérjük, hogy az alábbiakban kifejtett indokokra tekintettel a T. Alkotmánybíróság az Abt. 26. § (1) bekezdésében foglalt jogkörében eljárva, az Abt. 41. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg az Alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény („Tpvt.”) 78. § (1) bekezdésének a Tpvt. módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény („Tpvtm.”) 44. § (1) bekezdésével beiktatott azon rendelkezését, amely a versenyfelügyeleti eljárás során kiszabható bírságmaximumot a határozatban azonosított vállalkozáscsoport előző évi nettó árbevételének tíz százalékában állapítja meg, mivel az ellentétes Magyarország Alaptörvénye („Alaptörvény”)

- 1) XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való joggal, és
- 2) XXVIII. cikk (2) bekezdésében garantált ártatlanság vélelmével.

- (B) Amennyiben a T. Alkotmánybíróság nem értene egyet a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének a Tpvtm. 44. § (1) bekezdésével beiktatott azon rendelkezésének megsemmisítésével, amely a versenyfelügyeleti eljárás során kiszabható bírságmaximumot a határozatban azonosított vállalkozáscsoport előző évi nettó árbevételének tíz százalékában állapítja meg, akkor kérjük, hogy az alábbiakban kifejtett indokokra tekintettel a T. Alkotmánybíróság az Abt. 26. § (1) bekezdésében foglalt jogkörében eljárva, az Abt. 41. § (1) bekezdése alapján, állapítsa meg az Alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg a Tpvtm. 61. § (1) bekezdését, mivel az súlyosan sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság alapjogi követelményét.

GAZDASÁGI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZÁK

FOLAJSTROMSZÁM

KEZDŐIRATON

Postán / Gyűjtődoboz / Számlán

Érkezett: 2013 -11- 12

PÉLDÁNY: 2 IV.

MELLÉKLET: KÖZTÜK:

FOLAJSTROMSZÁM: 34300/10

UTÓIRATON:

ALKOTMANYBÍRÓSÁG

Ügyszám: 10/1697-2/2013

Érkezett: 2013 NOV 20.

Példány:

Kezelőiroda:

Alkotmánybíróság az Abt. 41. § (1) bekezdése db

- (C) Mindazonáltal, kétségtelen, hogy a Tpvmt. 61. § (1) bekezdésének megsemmisítése a jogbiztonság szempontjából aggályokat vetne fel, hiszen a Tpvmt. számos helyen módosította a Tpvt.-t és e szabályokat folyamatosan alkalmazzák. Ezért – ha az Alkotmánybíróság nem dönt a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének a Tpvmt. 44. § (1) bekezdésével beiktatott azon rendelkezésének megsemmisítése mellett, amely a versenyfelügyeleti eljárás során kiszabható bírságmaximumot a határozatban azonosított vállalkozáscsoport előző évi nettó árbevételének tíz százalékában állapítja meg, az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésén esett csorba úgy is orvosolható, hogy az Alkotmánybíróság határozatában az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésével összhangban álló értelmezést ad a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének. Ha ugyanis a Tpvt. 78. § (1) bekezdése akként értelmezendő, hogy a csoportszintű árbevétel alapulvétele nem alkalmazható a Tpvmt. hatályba lépése előtt elkövetett jogsértésekre, akkor elkerülhető visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának a megsértése. Erre tekintettel, ha az Alkotmánybíróság nem dönt a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének a Tpvmt. 44. § (1) bekezdésével beiktatott, az előzőekben hivatkozott rendelkezésének megsemmisítése mellett, kérjük, hogy szíveskedjen a fentieknek megfelelő alaptörvény-konform értelmezést adni a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének.
- (D) A fentiekre tekintettel kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abt. 28. § (2) bekezdésében foglalt jogkörében eljárva vizsgálja felül, és semmisítse meg a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.649.990/2013/27 számú, a [REDACTED] által 2013. szeptember 18-án postai úton kézhezvett ítéletét (az „Ítélet”), mivel a Ítélet alapjául szolgáló versenyfelügyeleti eljárásban a fent említett alaptörvény-ellenes rendelkezések kerültek alkalmazásra, ennek következtében sérült a [REDACTED] t megillető, az Alaptörvény
- 1) B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelménye, továbbá
 - 2) XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való joga, és
 - 3) XXVIII. cikk (2) bekezdésében garantált ártatlanság vélelmének alapkövetelménye.
- (E) Az alábbiakban meghatározott Határozat végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó indítvány tekintetében a jelen beadvány VII. szakaszában foglaltak szerint jogfenntartással élünk.

I n d o k o l á s :

I. A tényállás

- 1.1 A GVH 2010. május 14-én kelt Vj-174/207/332 számú határozatában („Határozat”, a Határozat 2. számú mellékletként csatolva) megállapította, hogy a [REDACTED] I más vállalkozásokkal együtt verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsított 2004 és 2005 között kiírt közbeszerzési eljárások kapcsán és erre tekintettel összesen 2.100.000.000 Ft (!) versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte a [REDACTED]. A GVH a Határozat rendelkező részében a [REDACTED] t a [REDACTED] által irányított vállalkozás-csoporthoz tartozó” vállalkozásként jelölte meg. A bírság összege a [REDACTED] nek a Határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevétele 20%-át teszi ki, azaz a GVH a bírság összegének meghatározásakor a Tpvt. 78. § (1) bekezdésben foglalt 10 %-os bírságmaximumra tekintettel a [REDACTED] által irányított vállalkozás-csoport árbevételét vette alapul. Ha a Határozat szerinti jogsértések idején hatályos Tpvt. 78. § (1) bekezdést vette volna a GVH alapul (amely még nem tette lehetővé a csoportszintű árbevétel alkalmazását, így magasabb bírságmaximum figyelembevételét), akkor a [REDACTED] l szemben megállapított bírság helyett a 10%-os bírságmaximumra tekintettel annak legfeljebb mintegy felét szabhatta volna ki. Ez a különbség a bírság rendkívüli mértékére tekintettel több, mint 1,1 milliárd forintot tesz ki.

- 1.2 A [REDACTED] a Határozat ellen bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett (a kereset 3. számú mellékletként csatolva), egyúttal a bíróság végrehajtásának felfüggesztését is kérte. A [REDACTED] keresetében elsődlegesen a Határozat felülvizsgálatát és akként való megváltoztatását kérte, hogy az eljárást a [REDACTED] tekintetében jogsértő magatartás hiányában szüntesse meg, másodlagosan a kiszabott bírság összegének elengedését, illetve mérséklését, harmadlagosan pedig a Határozat hatályon kívül helyezését és a GVH új eljárásra való kötelezését kérte.
- 1.3 A [REDACTED] mind az elsőfokú, mind a másodfokú bírósági eljárásban kérelmezte a jelen alkotmányjogi panaszban kifogásolt jogszabályi rendelkezések tekintetében a Tisztelt Alkotmánybíróság megkeresését és az egyedi normakontroll eljárás lefolytatásának bíróság általi kezdeményezését (az egyedi normakontroll eljárás lefolytatásának kezdeményezésére irányuló kérelem 4. számú mellékletként csatolva). Mind az első fokon, mind a másodfokon eljáró bíróság elutasította a [REDACTED] erre irányuló kérelmét.
- 1.4 Az ügyet első fokon elbíráló Fővárosi Törvényszék a felfüggesztés iránti kérelemnek 2010. október 19-én kelt 16.K.34.302/2010/3 számú végzésével helyt adott. Ezt követően, 2012. október 9-én kelt 16.K.34.300/2010/60 számú ítéletében a Határozatot hatályon kívül helyezte és a GVH-t új eljárásra kötelezte (az első fokú ítélet 5. számú mellékletként csatolva).
- 1.5 A GVH fellebbezése (6. számú mellékletként csatolva) folytán a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2.Kf.649.990/2013/27 számú ítéletében (7. számú mellékletként csatolva) az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek, így a [REDACTED] keresetét is elutasította. Az ítélet tehát a Határozatot hatályában fenntartotta, így a [REDACTED] változatlanul köteles a Határozatban kiszabott 2.100.000.000 Ft összegű bírság megfizetésére. A [REDACTED] az ítéletet 2013. szeptember 18-án vette kézhez.
- 1.6 Fentiekre tekintettel az alábbiakban részletesen kifejtett jogsérelem orvoslására további rendes jogorvoslati lehetőség nem áll a [REDACTED] rendelkezésére.
- 1.7 A [REDACTED] 2013. október 3-án kelt beadványával felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál (a felülvizsgálati kérelem 8. számú mellékletként csatolva). A felülvizsgálati kérelemben a [REDACTED] tárgyalás tartását, valamint az ítélet és a Határozat végrehajtásának felfüggesztését kérte a Kúriától. A Kúria egyelőre tárgyalást nem tűzött ki de a [REDACTED] kérelmére a Határozat végrehajtását a felülvizsgálati eljárás befejezéséig felfüggesztette (a felfüggesztésről szóló Kúriai döntés 9. számú mellékletként csatolva). A [REDACTED] perújítást nem kezdeményezett.

II. A kifogásolt rendelkezés

- 2.1 A Tptv. 78. § (1) bekezdésének hatályos szövege szerint a GVH a bírság alapjának megállapítása során választhat, hogy a bírsággal sújtott vállalkozás előző üzleti évi nettó árbevétele, vagy az adott vállalkozást magába foglaló, és a „határozatban azonosított” vállalkozáscsoport előző üzleti évi nettó árbevétele veszi alapul:

*„78. § (1) Az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a **vállalkozás, illetve annak - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoportnak¹** a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételenek tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételenek tíz százaléka lehet.”*

- 2.2 A vállalkozáscsoport fogalmát a Tptv. 15. § (2) bekezdése határozza meg, a következőképp:

„Egy vállalkozáscsoportba tartozik a vállalkozás azokkal a vállalkozásokkal,

¹ Kiemelés tőlünk. A kiemelt (vastagon szedett) szöveg a 2005. november 1-jén a Tptv-be beépült kiegészítés.

- a) amelyeket a 23. § (2) vagy (3) bekezdésében foglaltak szerint önállóan irányít;
b) amelyek az a) pont szerint irányítják;
c) amelyeket a b) pont szerinti vállalkozás az a) pont szerint irányít;
d) amelyeket az a)-c) pont szerinti vállalkozások és a vállalkozás közül kettő vagy több közösen irányít."

- 2.3 A Tptv. 15. § (2) bekezdése a) pontjában felhívott 23. § (2) és (3) bekezdése pedig ekként határozza meg a közvetlen és a közvetett irányítás fogalmát:

„(2) E törvény alkalmazásában közvetlen irányítással rendelkezik egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen, ha

a) a másik vállalkozás többségi szavazati jogot biztosító üzletrészeivel, részvényeivel, illetőleg a szavazati jogok több mint ötven százalékával rendelkezik, vagy

b) jogosult a másik vállalkozás vezető tisztségviselői többségének kijelölésére, megválasztására vagy visszahívására, vagy

c) szerződés alapján jogosult a másik vállalkozás döntéseinek meghatározó befolyásolására, vagy

d) a másik vállalkozás döntéseinek meghatározó befolyásolására ténylegesen képessé válik.

(3) E törvény alkalmazásában közvetett irányítással rendelkezik a vállalkozás azon vállalkozás felett, amelyet az általa irányított vállalkozás - vele együtt vagy önállóan - irányít vagy vállalkozások közösen irányítanak."

III. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme

- 3.1 Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése biztosítja a bírósághoz fordulás jogát büntető és polgári ügyekben egyaránt. Ezt a jogot korábban a 2012. január 1-jén hatályon kívül helyezett 1949. évi XX. törvény („Alkotmány”) 57. § (1) bekezdése biztosította.
- 3.2 A bírósághoz fordulás jogán túl az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány 57. § (1) bekezdéséből és 2. § (1) bekezdéséből (jelenleg: Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és B. Cikk (1) bekezdés) kiindulva² védelemben részesíti a tisztességes eljáráshoz való jogot is. A tisztességes eljárás követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében (korábban: Alkotmány 57. § (1) bekezdésében) megkövetelt tulajdonságai közül, hanem az Alaptörvény I-XXXI cikkeinek (Szabadság és felelősség), azon belül különösen a XV. cikk (korábban: Alkotmány 57. §) többi garanciáinak teljesedését is átfogja.³
- 3.3 Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata szerint a tisztességes eljárásról való jog számos garancia együttes jelenlétében valósul meg. A Tptv. 78. § (1) bekezdése a fentieket figyelembe és alapul véve két okból is sérti a tisztességes eljárásról való jogot, és így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését (korábban: az Alkotmány 57. § (1) bekezdését).
- 3.4 Egyrészt a Tptv. 78. § (1) bekezdése azzal, hogy lehetővé teszi a bírságalap számítása során a [z adott versenyjogi jogsértésért] ténylegesen felelőssé tett, azaz a GVH által vétkesnek talált vállalkozást magában foglaló vállalkozáscsoport teljes előző évi nettó árbevételének figyelembe vételét, lényegében – és következményeiben – versenyjogi felelősséget terjeszt ki a teljes vállalkozáscsoportra, anélkül, hogy a vállalkozáscsoport vagy annak a határozatban nevesített tagja az eljárásban ügyfélként részt vehetne, védekezhetne. A magasabb bírságalap okán

² A jogalapok tekintetében először 315/E/2003. AB, ABH 2003, 1590, 1592; később idézi 14/2004. (V. 7.) AB, ABH 2007, 241, 256, 1/2008. (I. 11.) AB határozat, ABK 2008. január, 4, 10.

³ 6/1998. (III. 11.) AB, ABH 1998, 91, 95.

kiszabható bírságmaximum ugyanis meghaladhatja a ténylegesen felelőssé tett vállalkozás előző üzleti évi nettó árbevételének 10%-át. Ilyen esetben a ténylegesen felelősnek talált vállalkozás árbevételének 10%-át meghaladó bírságösszeg lényegét tekintve a jogsértő vállalkozás vállalkozáscsoportjára kirótt szankció, amit alátámaszt az is, hogy ez a bírsághányad a közvetlenül felelőssé tett vállalkozásra a vállalkozáscsoporthoz való tartozás hiányában nem lenne kiróható.

- 3.5 Ezen szankcionálási lehetőség mögött a vállalatcsoport egyéb tagjaira vonatkoztatva nem húzódik sem jogsértés, sem jogsértés megállapítására vonatkozó eljárás, így önkényes, aránytalan és súlyosan igazságtalan, ami külön-külön sem, de együttesen különösen nem felel meg az Alaptörvényben (korábban az Alkotmányban) biztosított tisztességes eljárás követelményének. Ezen az sem változtat, hogy a Tpt. 78. § (1) bekezdése szerint a vállalkozáscsoportnak „a határozatban nevesített”-nek kell lennie. E megfogalmazás ugyanis nem követeli meg a vállalkozáscsoport, vagy bármely tagjának tényleges marasztalását vagy a jogsértésben fennálló felelősségének a megállapítását. Sokkal inkább arról van szó, hogy a vállalkozáscsoporthoz való tartozás tényét elegendő az alaphatározatban rögzíteni, és ez megnyitja a Tpt. 78. § (1) bekezdése szerinti megnövelt - a vállalkozáscsoportra alapított - bírságalap alkalmazásának lehetőségét.
- 3.6 Mindezt még problémásabbá teszi, hogy a GVH sajátos szabadságot élvez: a bírságalap meghatározása során ugyanis nem köteles a vállalkozáscsoport árbevételéből kiindulni, hiszen a jogszabályhely szerint bírságalapként választhatja a ténylegesen felelősségre vont vállalkozás árbevételét is. Ez jelzi, hogy a törvényalkotó nem szükségszerűen azonosítja a jogsértő vállalkozást az azt magában foglaló vállalkozáscsoporttal, azaz a jogsértő vállalkozás és a vállalkozáscsoportja között versenyjogilag már az adott jogsértés kontextusában is releváns különbség lehet, másrészt az egyik jogsértése nem szükségszerűen kerül betudásra a másikkal szemben. Ennek ellenére a törvényalkotó elmulasztotta azt meghatározni, hogy a két lehetőség közül mikor melyikkel élhet a GVH, ami értelemszerűen azzal jár, hogy a GVH bármikor bármelyik megoldást alapul veheti, és még csak indokolnia sem kell a döntését. Ez megítélésünk szerint önmagában ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében (korábban: Alkotmány 57. § (1)) foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal.
- 3.7 A jogalkotás az Alaptörvény Alapvetésének T. cikke (korábban: Alkotmány 7. § (2) bekezdés) szerint alkotmányossági kérdés. A jogalkotásról szóló 2010. CXXX. törvény 2. § (4) bekezdése („Jat.”, korábban: 1987. évi XI. sz. törvény 24. § (1) bekezdése) értelmében egyebek mellett a jogszabályoknak meg kell felelniük a jogalkotás szakmai követelményeinek. Egy olyan jogszabály, amely eltérő (egymáshoz képest fokozódó mértékű) szankciók alkalmazásának lehetősége esetén nem tesz különbséget az alkalmazás feltételei közt, ennek a szakmai követelménynek nem felel meg, így alaptörvény ellenes (alkotmányellenes).

IV. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében garantált ártatlanság vélelmének sérelme

- 4.1 Az ártatlanság véelme a jogállam egyik alapelve, amelyet Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése (korábban: az Alkotmány 57. § (2) bekezdése) kifejezetten is garantál. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság az 1/2008. (I. 11.) AB határozatban rámutatott, ez az alapjog elsősorban a büntetőjogi felelősség elbírálása során irányadó, azonban a jogállam által védett élet- és jogviszonyok körében a fejlődés általános iránya az ártatlanság vélelmének mind szélesebb körben való érvényesülése felé mutat. Nyilvánvaló az eddigi gyakorlatból, hogy egy jogellenes magatartáshoz kapcsolódó, preventív-represszív jellegű szankció kiszabására irányuló eljárásban a szankcióval fenyegetett személy nem kerülhet abba a helyzetbe, hogy ártatlanságát magának kelljen bizonyítani, azaz ne érvényesüljön az ártatlanság véelme. Ezt azt jelenti, hogy a Tpt. szerinti bírságkiszabás során is csak annak a vállalkozásnak az árbevételét lenne jogszerű figyelembe venni, amelyet az adott jogsértés tekintetében a GVH szerint felelősség terhel. Ebben az esetben a felelős részt tud venni az eljárásban, és ott módja van védekezni is.

- 4.2 Ezzel a szankció okszerű és egyéniesített maradhatna, hiszen annak mértéke a jogszabályi maximum tekintetében annak a vállalkozásnak az árbevételéhez igazodna, amely a GVH szerint a jogsértést elkövette. Ha ez az arány ettől eltér, és a vállalkozáscsoport árbevételéhez igazodik, azzal aránytalan mértékű szankcióra nyílik lehetőség. Ilyen esetben a jogsértőnek minősített vállalkozás előző évi nettó árbevételének 10%-át meghaladó bírsághányad a jogsértő vállalkozást magában foglaló vállalkozáscsoportot szankcionálja, amivel a GVH – legalábbis a bírságkiszabás kontextusában - versenyjogi felelősséggel terheli az egyébként az adott jogsértés tekintetében még a GVH szerint is ártatlan vállalkozáscsoport-tagokat.
- 4.3 A jogsértő vállalkozás árbevételének 10%-át meghaladó mértékben a Tpvt. 78. § (1) bekezdése alapján kiszabott bírság alkalmazása tehát nem más, mint jogsértés hiányában kiszabott bírság (és megállapított felelősség), amit a Tpvt 78. § (1) bekezdése tesz lehetővé, és amely emiatt ellentétes az ártatlanság vélelmével, és így sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdését (korábban: az Alkotmány 57. § (2) bekezdését).
- 4.4 Jogpolitikai és gyakorlati okokból adott esetben indokolt lehet, épp ezért nem zárható ki, hogy a bírság kiszabásának alapja a vállalatcsoport árbevétele legyen. Ez *eo ipso* nem alkotmányellenes, ezért a feltételek kellő meghatározása esetén törvénybe iktatható, hogy milyen versenyjogi magatartási esetekben, és milyen eljárásjogi feltételek megvalósulása esetében lehetséges az egyik vagy a másik szankció alkalmazása, ezeket a feltételeket azonban a törvényhozónak kell kialakítania. Ennek a szabályozásnak a hiánya pedig alkotmányellenességet eredményez, ha a szankciók mégis alkalmazhatók.

V. Az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésének (korábban: az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének) sérelme

- 5.1 A fentiekén túl alkotmányellenes a Tpvt. 78. § (1) bekezdését ebben a formában a Tpvt-be beiktató, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény 61. § (1) bekezdése is, mert sérti az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésében (korábban: az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében) garantált jogállamiság elvéből következő jogbiztonság elvét.
- 5.2 A Jat. 2. § (2) bekezdése (korábban: 1987. évi XI. sz. törvény 12. § (2) bekezdése) kimondja, hogy *„Jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terheesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.”* Az Alkotmánybíróság gyakorlatának kezdetén alkotmányos jelentőségűnek ismerte el az 1987. évi XI. sz. törvény 12. § (2). bekezdését (ma: Jat. 2. § (2) bekezdését), és kimondta, *„az Alkotmány 2. § (1) [ma: Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1)]⁴ bekezdésében megállapított jogállamisághoz szervesen kapcsolódó jogbiztonság elvének maradéktalan érvényesülése érdekében elengedhetetlen, hogy a jogszabályok kihirdetése összhangban legyen a [korábbi]⁵ Jat. 12. § (2) [ma: Jat. 2. § (2)]⁶ bekezdésében megállapított alkotmányos jellegű előírással.”⁷*
- 5.3 Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint:

„Az Alkotmány 2. § (1) [ma: az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1)]⁸ bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.

A jogállamiság egyik fontos alkotóeleme a jogbiztonság, amely egyebek között megköveteli, hogy

- az állampolgárok jogait és kötelességeit a törvényben megszabott módon kihirdetett és bárki számára hozzáférhető jogszabályok szabályozzák,

⁴ Beillesztés tőlünk.

⁵ Beillesztés tőlünk.

⁶ Beillesztés tőlünk.

⁷ 34/1991. (VI. 15.) AB, ABH 1991, 170, 174.

⁸ Beillesztés tőlünk.

- meglegyen a tényleges lehetőség arra, hogy a jogalanyok magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely jogszerű magatartást visszamenőleges érvénnyel ne minősítsenek jogellenesnek.

A jogbiztonság e két alapvető követelménye közül bármelyiknek a figyelmen kívül hagyása összeegyeztethetetlen az Alkotmány 2. § (1) [ma: az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1)]⁹ bekezdésével, s így alkotmányellenes. Teljesen nyilvánvaló ugyanis, hogy egy jogállamban senkit sem lehet felelősségre vonni olyan jogszabály megsértése miatt, amelyet az érintett személy nem ismert és nem is ismerhetett, mivel azt vagy egyáltalán nem hirdették ki, vagy utólag hirdették ki és visszamenőleges érvénnyel léptették hatályba. Ugyanez értelemszerűen irányadó a kötelezettségek utólagos megállapítására is.”¹⁰

- 5.4 Összefoglalóan legutóbb a 88/2010. (VI. 2) AB határozatban foglalkozott az Alkotmánybíróság a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával. Ebben az Alkotmánybíróság megállapítja:

„[A] jogszabályok hatálybaléptetésének az Alkotmány 2. § (1) [ma: az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1)]¹¹ bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményei differenciáltak. Formájában visszaható hatályú hatálybalépés is lehet alkotmányos: Ez a helyzet a kizárólag jogot megállapító, jogot kiterjesztő, kötelezettséget enyhítő, vagy más, a jogszabály valamennyi címzettje számára a korábbi jogi szabályozásnál egyértelműen előnyösebb rendelkezéseket tartalmazó jogszabályok esetében. [28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 158., vagy később a 152/2008. (XII. 10.) AB határozat, ABH 2008, 1487, 1490-1491.] Ugyanakkor a kihirdetés és a hatálybalépés egybeesése kapcsán alappal merülhet fel a jogszabály alkalmazására való felkészülési idő elégtelensége [28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 157.], míg a jövőre nézve történő hatálybaléptetés is sértheti az Alkotmány 2. § (1) [ma: az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1)]¹² bekezdéséből fakadó jogbiztonságot. Az Alkotmánybíróság számos határozatában utalt arra, hogy hiába lép ugyanis egy jogszabály hatályba a jövőre nézve (formálisan nem sértve a felkészüléshez szükséges kellő idő alkotmányos követelményét), ha a folyamatos ügyekre is irányadó alkalmazhatóság miatt - tartalmában - az érintetteknek visszamenőleg állapít meg kötelezettséget, nyilvánít valamely magatartást jogellenessé. Ilyenkor a jogbiztonság sérelme ugyanúgy megállapítható, mint a formálisan is visszamenőleges hatályú kötelezettséget megállapító hatálybaléptetés esetén, vagy a kellő idő hiánya miatt. [365/B/1998. AB határozat, ABH 1998, 852.] Más döntés szerint a folyamatban lévő ügyek esetében kizárólag a hátrányosabb szabályozás bevezetése sérti a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát. [144/B/2002. AB határozat, ABH 2006, 1949.]”¹³

- 5.5 A Tpvmt. 61. § (1) bekezdése – egyebek mellett – a Tpvt. 78. § (1) bekezdését 2005. november 1-ével léptette hatályba. A Tpvmt. 61. § (3) bekezdése szerint a Tpvmt. „eljárási rendelkezéseit a törvény hatálybalépése után indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”
- 5.6 Mindez arra vezet, hogy a Tpvt. 78. § (1) bekezdése alapján a bírságmaximum tekintetében a vállalkozás helyett a teljes vállalkozáscsoport előző évi nettó árbevételének alapulvétele olyan jogsértések miatt is alkalmazható, melyeket a Tpvmt. hatályba lépése előtt követtek el. Ez nem más, mint az érintett vállalkozásokat sújtó visszaható hatályú jogalkotás, hiszen a törvény hatályba lépése előtt fennállott tényállásokat rendel [többet] szankcióval sújtani a Tpvt. Ez

⁹ Beillesztés tőlünk.

¹⁰ 25/1992. (IV. 30) AB, ABH 1992, 131, 132.

¹¹ Beillesztés tőlünk.

¹² Beillesztés tőlünk.

¹³ www.mkab.hu.

ellentétes az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésével (korábban: az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével) és ezért alaptörvény ellenes (alkotmányellenes).

- 5.7 A jogállamiság, illetve a jogkövető magatartás alaptörvényi szintű megfogalmazása azt a követelményt állítja a jogszabályok címzettjei elé, hogy a hatályos jogszabályokban foglaltakat betartsák illetve betartassák, aminek alapja az önkéntes jogkövetés, míg záloga a jogsértés esetére kilátásba helyezett szankció. Egyértelműen ellentétes mindezekkel az Alaptörvényi szintű követelményekkel, ha valakit olyan szankcióval sújt a jogalkalmazó, amely szankció lehetősége nem létezett a szankcionált magatartás elkövetése idején, hiszen azt a szankcióval sújtott személy épp emiatt a magatartása során figyelembe sem tudta venni. Ha ez így lenne, akkor valószínűleg nem azt követelnénk meg a jogi normák címzettjeitől, hogy a hatályos jogszabályokat betartsák, hanem azt is, hogy a jövőben bevezetésre kerülőket is. Ilyen követelmény azonban az Alaptörvényből nem vezethető le.
- 5.8 Ugyanakkor kétségtelen, hogy a Tpvmt. 61. § (1) bekezdésének megsemmisítése a jogbiztonság szempontjából aggályokat vetne fel, hiszen a Tpvmt. számos helyen módosította a Tpvt. és e szabályokat folyamatosan alkalmazzák. Ezért – ha az Alkotmánybíróság nem dönt a Tpvt. 78. § (1) bekezdése a Tpvmt. 44. § (1) bekezdésével beiktatott azon rendelkezésének megsemmisítése mellett, amely a versenyfelügyeleti eljárás során kiszabható bírságmaximumot a határozatban azonosított vállalkozáscsoport előző évi nettó árbevételének tíz százalékában állapítja meg - az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésén (korábban: az Alkotmány 2. § (1) bekezdésén) esett csorba úgy is orvosolható, hogy a T. Alkotmánybíróság határozatában az Alaptörvény (Alapvetés) B. cikk (1) bekezdésével (korábban: az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével) összhangban álló értelmezést ad a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének. Ha ugyanis a Tpvt. 78. § (1) bekezdése akként értelmezendő, hogy a csoportszintű árbevétel alapulvétele nem alkalmazható a Tpvmt. hatályba lépése előtt elkövetett jogsértésekre, akkor elkerülhető visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának fent vázolt megsértése. Mindez természetesen a Tpvt. 78. § (1) bekezdésével szemben fennálló egyéb aggályokat nem orvosolja.

VI. Az Ítélet meghozatalával bekövetkezett jogsérelem

- 6.1 Az Alaptörvény-ellenes Tpvt. 78. § (1) bekezdése és a Tpvmt. 61. § (1) bekezdése a Fővárosi Törvényszék ítéletének alapjául szolgáló eljárásban is alkalmazásra kerültek és alapvető befolyással voltak az Ítéletre.
- 6.2 A módosított Tpvt. 78. § (1) bekezdésének alkalmazása a jelen esetben többszörös szankció visszamenőleges hatályú alkalmazását tette lehetővé a [REDACTED] el szemben, hiszen a Határozatban kifogásolt jogsértések elkövetésének idején
- (a) a Tpvt. 78. § (1) bekezdésében a csoportszintű árbevétel alapulvételének lehetősége még nem szerepelt, így azt a [REDACTED] nem tudta volna figyelembe sem venni (aminek okán azt számon kérni – jelen esetben vele szemben alkalmazni - sem lehetett volna), valamint
 - (b) a [REDACTED] még nem volt a [REDACTED] vállalkozás része, a bírság megállapításánál mégis ez utóbbi teljes magyarországi árbevételéből indult ki a GVH (és haladta meg mintegy kétszeresen a [REDACTED] re egyébként kiszabható bírságmaximumot).
- 6.3 Ennek következtében a jelen panasz III-V pontjaiban kifejtettek szerint sérült a [REDACTED] az Alaptörvényben garantált tisztességes eljáráshoz való joga és az ártatlanság védelméhez fűződő joga.
- 6.4 Ezek alapján kérjük a jogerős Ítélet megsemmisítését.

VII. Végrehajtás felfüggesztése

- 7.1 A Határozat végrehajtását a Kúria a felülvizsgálati eljárás végéig felfüggesztette. Abban az esetben azonban, ha a Kúria előtti felülvizsgálati eljárás eredményeképp a Határozat még a jelen alkotmánybírósági panasz elbírálása előtt bármely okból ismét végrehajthatóvá válik,

[REDACTED]

kérjük, hogy a T. Alkotmánybíróság az Abt. 61. § (1) (b) bekezdése alapján hívja fel az érintett bíróságot a T. Alkotmánybíróság döntésének meghozataláig a Határozat végrehajtásának felfüggesztésére. Amennyiben a Határozat ismét végrehajthatóvá válik, haladéktalanul értesítjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy amennyiben egyetért a felfüggesztésre vonatkozó érveinkkel, késedelem nélkül módja legyen a felhívás tárgyában intézkedni.

- 7.2 A végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó indokunk az, hogy a Határozat szerinti bírság megfizetése a [REDACTED] számára súlyos és helyre nem hozható hátrányokkal járna. A bírság a [REDACTED] saját tőkéjének több mint tizenhatszorosa és a [REDACTED] a bírság összegét akkor sem tudná előteremteni, ha minden vagyontárgyát értékesítené. A [REDACTED] a tag korlátolt felelősségére tekintettel nincs arra jogi eszköze, hogy a bírság megfizetését a tulajdonostól kikényszerítse. A bírság végrehajtása a [REDACTED] rövidtávon belüli, azaz az alkotmányjogi panaszról történő döntést megelőző megszűnését eredményezhetné, ami a folyamatban lévő jótállási és kivitelezési munkák teljesítését ellehetetlenítené, számos alvállalkozót hozna fizetéseképtelen helyzetbe, valamint súlyos károkat okozna a [REDACTED] megrendelőinek és konzorciumi partnereinek. A [REDACTED] az Alkotmánybíróság döntése előtti megszűnése azzal a helyrehozhatatlan következménnyel is járna, hogy az Alkotmánybíróság előtti eljárás végeredménye, bármi legyen is, irrelevánssá válik.

Tisztelettel:

Mellékletek:

1. számú melléklet:	[REDACTED] ügyvédnek adott meghatalmazás
2. számú melléklet:	a GVH 2010. május 14-én kelt Vj-174/207/332 számú határozata
3. számú melléklet:	[REDACTED] keresete (mellékletek nélkül)
4. számú melléklet:	[REDACTED] által az elsőfokú eljárásban benyújtott egyedi normakontroll eljárás lefolytatásának kezdeményezésére irányuló kérelem
5. számú melléklet:	a Fővárosi Törvényszék 16.K.34.300/2010/60 számú ítélete
6. számú melléklet:	a [REDACTED] csatlakozó fellebbezése az elsőfokú ítélet ellen
7. sz. melléklet:	a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.649.990/2013/27 számú ítélete
8. számú melléklet:	[REDACTED] felülvizsgálati kérelme (mellékletekkel együtt)
9. számú melléklet:	A Kúria végzése a GVH határozat végrehajtásának a felfüggesztéséről
10. számú melléklet:	nyilatkozat az adatok nyilvános kezeléséről